

ZALECENIE RADY**z dnia 13 lipca 2018 r.****w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2018 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2018 r.**

(2018/C 320/07)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 2,uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania ⁽²⁾, w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 22 listopada 2017 r. Komisja przyjęła roczną analizę wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2018 r. Uwzględniła ona w należyтым stopniu Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. Priorytety określone w rocznej analizie wzrostu gospodarczego zostały zatwierdzone przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniu 22 marca 2018 r. W dniu 22 listopada 2017 r. na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym wskazała Irlandię jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało zatwierdzone przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniu 22 marca 2018 r. W dniu 14 maja 2018 r. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ⁽³⁾ (zwane dalej „zaleceniem dla strefy euro”).
- (2) Jako państwo członkowskie, którego walutą jest euro, oraz ze względu na bliskie powiązania pomiędzy gospodarkami w unii gospodarczej i walutowej, Irlandia powinna zapewnić pełne i terminowe wdrożenie zalecenia dla strefy euro, co znajduje odzwierciedlenie w poniższych zaleceniach, zwłaszcza zaleceniach nr 1 i 2.
- (3) Sprawozdanie krajowe na 2018 r. dotyczące Irlandii zostało opublikowane w dniu 7 marca 2018 r. Zawarto w nim ocenę postępów Irlandii w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 11 lipca 2017 r. ⁽⁴⁾, działań następczych podjętych w związku z zaleceniami z poprzednich lat, a także postępów Irlandii w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”. Sprawozdanie to objęło również szczegółową ocenę sytuacji przeprowadzoną na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, której wyniki opublikowano w dniu 7 marca 2018 r. W wyniku analizy Komisja doszła do wniosku, że w Irlandii występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Źródłem podatności na zagrożenia jest w szczególności wysoki poziom zadłużenia sektora prywatnego i publicznego oraz zobowiązań zagranicznych netto. Osiągnięto jednak znaczne postępy. Znaczący wzrost wydajności w ostatnich latach doprowadził do zwiększenia konkurencyjności i dodatniego salda obrotów bieżących, a tym samym do szybkiej redukcji wysokich zobowiązań netto względem

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ Dz.U. C 179 z 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ Dz.U. C 261 z 9.8.2017, s. 1.

zagranicy. Silny wzrost gospodarczy wciąż sprzyja zmniejszaniu zadłużenia sektora prywatnego. Wolumen tego długu pozostaje jednak wysoki. Z drugiej strony, przy ocenie zadłużenia przedsiębiorstw należy wziąć pod uwagę silny wpływ działalności przedsiębiorstw wielonarodowych, a poziom zadłużenia gospodarstw domowych wydaje się być zasadniczo odpowiedni w świetle podstawowych wskaźników makroekonomicznych. Prognozy wskazują, że tendencja spadkowa długu publicznego utrzyma się, a deficyt będzie się zbliżać do równowagi. Ceny nieruchomości mieszkaniowych rosną w szybkim tempie (choć wzrost ten następuje prawdopodobnie z zaniżonego poziomu), co poprawia bilanse gospodarstw domowych. Banki są dobrze dokapitalizowane, a ich rentowność stopniowo się poprawia. Wolumen kredytów zagrożonych, choć nadal wysoki, stale maleje. Wprowadzono środki z zakresu polityki w celu usunięcia tych słabości, ale niektóre z nich przyniosą oczekiwane skutki dopiero po pewnym czasie.

- (4) W dniu 18 kwietnia 2018 r. Irlandia przedłożyła krajowy program reform na 2018 r., a w dniu 30 kwietnia 2018 r. – program stabilności na 2018 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.
- (5) Odpowiednie zalecenia dla tego kraju znalazły odzwierciedlenie w programowaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych („fundusze ESI”) na lata 2014–2020. Jak określono w art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013⁽¹⁾, Komisja może zwrócić się do państwa członkowskiego z wnioskiem o dokonanie przeglądu oraz zaproponowanie zmian w umowie partnerstwa i odpowiednich programach, w przypadku gdy jest to konieczne do wsparcia realizacji stosownych zaleceń Rady. Komisja przedstawiła więcej szczegółowych informacji na temat wykorzystania przez nią tego przepisu w ramach wytycznych w sprawie stosowania działań łączących skuteczność funduszy ESI z należyтым zarządzaniem gospodarczym.
- (6) Irlandia jest obecnie objęta częścią zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu i podlega przejściowym ustaleniom w zakresie reguły dotyczącej zadłużenia. W programie stabilności na 2018 r. rząd przewiduje, że deficyt nominalny nieznacznie spadnie, do 0,2 % PKB w 2018 r., a następnie będzie stopniowo się poprawiał, osiągając w 2021 r. nadwyżkę w wysokości 0,4 % PKB. Oczekuje się, że średniookresowy cel budżetowy – deficyt strukturalny wynoszący 0,5 % PKB – będzie osiągnięty począwszy od 2019 r. Zgodnie z programem stabilności oczekuje się, że relacja długu brutto sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie do 66 % w 2018 r. i będzie nadal maleć do poziomu 58,7 % w 2021 r. Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto te prognozy budżetowe, jest wiarygodny. Jednocześnie środki niezbędne do osiągnięcia planowanego deficytu docelowego począwszy od 2019 r. nie zostały jeszcze dostatecznie sprecyzowane.
- (7) W dniu 11 lipca 2017 r. Rada zaleciła Irlandii zapewnienie, by nominalna stopa wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto nie przekroczyła 2,4 % w 2018 r., co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,6 % PKB. Jednocześnie Rada stwierdziła, że należy rozważyć kurs polityki budżetowej, który wzmocniłby trwające ożywienie oraz zapewnił zrównoważony charakter finansów publicznych Irlandii. Prognoza Komisji z wiosny 2018 r. wskazuje na ryzyko wystąpienia pewnego odchylenia od zalecanej korekty budżetowej w 2018 r. oraz w latach 2017 i 2018 w ujęciu łącznym.
- (8) W 2019 r. Irlandia powinna osiągnąć swój średniookresowy cel budżetowy. Odpowiada to nominalnej stopie wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto⁽²⁾ nieprzekraczającej 5,3 %⁽³⁾, co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,1 % PKB. Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2018 r. przewiduje się, że saldo strukturalne wykaże deficyt wynoszący 0,4 % PKB w 2019 r., a więc osiągnie poziom przewyższający średniookresowy cel budżetowy. Prognozuje się, że w 2018 r. Irlandia spełni warunki przejściowych ustaleń w zakresie zgodności z regułą dotyczącą zadłużenia, zaś w 2019 r. – warunki reguły dotyczącej zadłużenia. Ogólnie Rada jest zdania, że Irlandia powinna być gotowa do wprowadzenia w 2018 r. dalszych środków, aby zapewnić spełnienie wymogów paktu stabilności i wzrostu w 2018 r., oraz że zgodnie z prognozami spełni te wymogi w 2019 r. Mając na uwadze różnicę pomiędzy poziomem PKB i poziomem produkcji krajowej w Irlandii oraz odnośny wpływ na relację długu do PKB, obecne warunki koniunkturalne w tym kraju oraz podwyższone ryzyka zewnętrzne, rozsądne byłoby wykorzystanie wszelkich nieoczekiwanych zysków do dalszego obniżenia wskaźnika zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych.

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

(2) Publiczne wydatki pierwotne netto to wydatki publiczne ogółem z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek, wydatków na programy unijne w pełni zrównoważonych dochodami z funduszy unijnych oraz niedyskrecjonalnych zmian w wydatkach na zasiłki dla bezrobotnych. Nakłady brutto na środki trwałe finansowane z zasobów krajowych rozkłada się na okres 4 lat. Uwzględnia się dyskrecjonalne środki po stronie dochodów lub prawnie przewidziany wzrost dochodów. Środki jednorazowe, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków, są saldowane. Wartość odniesienia dla wydatków dla Irlandii odzwierciedla korektę, której celem jest wyeliminowanie zakłóceń 10-letniej referencyjnej stopy potencjalnego wzrostu. Powodem tych zakłóceń jest odnotowany w 2015 r. wyjątkowo wysoki skok wzrostu realnego PKB. Idąc śladem podejścia przyjętego przez władze Irlandii w ich obliczeniach na potrzeby budżetu na 2017 r., Komisja zastosowała średnią wartość potencjalnego wzrostu w odniesieniu do lat 2014 i 2016.

(3) Jeśli chodzi o 2018 r., wartość odniesienia dla wydatków odzwierciedla korektę, której celem jest wyeliminowanie zakłóceń 10-letniej referencyjnej stopy potencjalnego wzrostu. Powodem tych zakłóceń jest odnotowany w 2015 r. wyjątkowo wysoki skok wzrostu realnego PKB.

- (9) Stan finansów publicznych uległ dalszej poprawie dzięki silnemu wzrostowi produkcji. Utrzymuje się jednak ryzyko zmienności dochodów i istnieje pole do poprawy w zakresie uodpornienia dochodów na wahania gospodarcze i niekorzystne wstrząsy. Do stabilizacji dochodów w sytuacji niestabilności gospodarczej mogłoby się przyczynić ograniczenie zakresu i liczby wydatków podatkowych oraz rozszerzenie bazy podatkowej. Niektóre z niedawno wprowadzonych środków podatkowych koncentrowały się jednak na obniżkach i ulgach, co – jak się wydaje – zwiększyło jeszcze bardziej zależność od wysoce procyklicznych źródeł dochodów. Co więcej, Irlandia nadal ma możliwości poprawienia sposobu, w jaki jej system podatkowy mógłby wspierać cele środowiskowe.
- (10) Jak zaznaczono w zaleceniu dla strefy euro z 2018 r., walka ze strategiami agresywnego planowania podatkowego stosowanymi przez podatników ma kluczowe znaczenie dla zapobiegania zakłóceniom konkurencji między przedsiębiorstwami, zapewnienia sprawiedliwego traktowania podatników i ochrony finansów publicznych. Odczuwane przez inne państwa członkowskie skutki uboczne stosowanych przez podatników strategii agresywnego planowania podatkowego wymagają skoordynowanych działań w ramach polityk krajowych w celu uzupełnienia prawodawstwa Unii. Wysoki poziom należności licencyjnych i wypłat dywidend, wyrażony jako odsetek PKB, wskazuje, że z irlandzkich przepisów podatkowych korzystają przedsiębiorstwa stosujące agresywne planowanie podatkowe. Ograniczone stosowanie podatków u źródła od opłat licencyjnych i dywidend wypłacanych poza Unią (tzn. przez rezydentów unijnych na rzecz rezydentów państw trzecich) przez przedsiębiorstwa z siedzibą w Irlandii, może prowadzić do pełnego nieopodatkowania takich płatności w przypadku, gdy nie podlegają one podatkowi również w kraju odbiorcy. Ponadto przedsiębiorstwa mogą wykorzystywać pewne postanowienia dwustronnych umów podatkowych pomiędzy Irlandią i innymi krajami, aby unieważnić nową zasadę dotyczącą rezydencji podatkowej wprowadzoną w tym kraju w 2015 r. Dlatego konieczna jest dalsza analiza tej kwestii. Wynik konsultacji przeprowadzonych przez Irlandię po niezależnym przeglądzie kodeksu opodatkowania osób prawnych wpłynie na kształt zapowiedzianych reform podatkowych. Komisja przyjmuje do wiadomości pozytywne działania, które zostały niedawno zapowiedziane lub podjęte (tzn. kroki podjęte w celu zwalczania agresywnego planowania podatkowego wewnątrz kraju; potencjalne środki ochronne wobec jurysdykcji niechętnych współpracy znajdujących się w unijnym wykazie). W oparciu o niedawną wymianę informacji Komisja będzie kontynuować konstruktywny dialog w celu zwalczania agresywnego planowania podatkowego.
- (11) Utrzymują się ryzyka dla stabilności finansów publicznych w długim okresie związane z kosztami starzenia się społeczeństwa. W Irlandii wprowadzono pewne istotne środki sprzyjające efektywności, takie jak porozumienie o oszczędności kosztów, zawarte z przemysłem farmaceutycznym, system zarządzania finansowego, a także finansowanie oparte na kosztach działań. Wprowadzono również pewne środki w celu poprawy dostępności podstawowej opieki zdrowotnej. Irlandzki system opieki zdrowotnej jest jednak kosztowny i boryka się z wieloma problemami, które potęguje szybkie starzenie się społeczeństwa. Podstawowa opieka zdrowotna oraz opieka środowiskowa nie są ponadto jeszcze w stanie ograniczyć rosnącej presji na zdolności i koszty opieki szpitalnej. Planowane przejście na system powszechnej opieki zdrowotnej wymaga wsparcia za pomocą wieloletniego budżetu i lepszej kontroli wydatków. Proces ten powinien też uwzględniać wnioski z kompleksowego przeglądu wydatków dotyczącego skuteczności i efektywności sektora opieki zdrowotnej. Należy ponadto rozważyć zwiększenie roli podstawowej opieki zdrowotnej jako punktu wyjścia, aby odciążać nadmiernie obciążone szpitale w Irlandii. Mimo szeroko zakrojonych reform mających na celu ograniczenie wydatków publicznych na emerytury, szacuje się, że w perspektywie długoterminowej ogólny deficyt systemu emerytalnego znacznie wzrośnie. Terminowe wdrożenie przedstawionego planu działania w zakresie reformy emerytalnej ma kluczowe znaczenie dla ugruntowania stabilności budżetowej tego systemu.
- (12) Lata ograniczonych inwestycji po okresie słabej koniunktury gospodarczej odbiły się niekorzystnie na dostępności odpowiedniej infrastruktury w obszarach takich jak transport, czysta energia, usługi wodne, mieszkalnictwo oraz telekomunikacja. Utrzymujący się brak wystarczającej podaży i towarzyszący mu wzrost popytu nadal powodują wzrost cen nieruchomości. Mimo że ceny w 2016 r. nie wydawały się zawyżone, zaniepokojenie budzi kwestia przystępności cenowej. Jeśli problem ten nie zostanie rozwiązany, przeszkody ograniczające podaż na rynku nieruchomości mieszkalnych mogą prowadzić do nasilenia się zakłóceń równowagi. Obok planowania przestrzennego poprawa infrastruktury jest jednym z najważniejszych czynników warunkujących kwestie takie jak: odpowiednia odpowiedź rynku mieszkaniowego w zakresie podaży, zwiększenie inwestycji prywatnych, wzrost produktywności oraz zrównoważony regionalny rozwój gospodarczy. Ponadto, inwestycje w infrastrukturę w zakresie czystej energii ekologicznego i publicznego transportu oraz gospodarki wodnej, jak również nasilone działania w obszarze energii ze źródeł odnawialnych i gospodarki o obiegu zamkniętym będą miały zasadnicze znaczenie dla udanego przejścia Irlandii na niskoemisyjną i odporną na zmiany środowiska gospodarkę. Podjęcie działań w zakresie krajowego planu rozwoju na lata 2018–2027 oraz krajowych ram planowania, stanowiących część strategii „Irlandia 2040”, oraz wdrożenie obu tych dokumentów w bliskiej współpracy z zainteresowanymi stronami, będzie stanowić znaczący krok we właściwym kierunku.
- (13) Obecne starania na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu nie umożliwią Irlandii osiągnięcia krajowych celów klimatycznych określonych w strategii „Europa 2020”. Poczyniono jedynie ograniczone postępy w zakresie obniżenia emisyjności kluczowych sektorów gospodarki, przede wszystkim rolnictwa, transportu drogowego oraz mieszkalnictwa. W związku z tym Irlandia będzie musiała wykorzystać dostępne instrumenty elastyczności, aby spełnić wymogi decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego, np. przez zakup uprawnień do emisji od

innych państw członkowskich. Prognozy krajowe, opublikowane w 2017 r., uwidaczniają skalę potrzebnych wysiłków dodatkowych: prognozuje się, że na podstawie obowiązujących polityk emisje objęte decyzją dotyczącą wspólnego wysiłku redukcyjnego (określającą wiążące dla państw członkowskich roczne cele w zakresie emisji gazów cieplarnianych na lata 2013–2020) będą wzrastać aż do roku 2025, zanim ustabilizują się na poziomie nieco niższym od poziomu emisji odnotowanego w 2005 r. Irlandia przyjęła niedawno krajowy plan przeciwdziałania zmianie klimatu określający kolejne kroki w kierunku gospodarki niskoemisyjnej oraz spójne założenia koncepcyjne dotyczące rozwiązań istniejących problemów w sektorze energetycznym. W obecnej formie plan ten oferuje jednak mało konkretnych nowych środków w zakresie przeciwdziałania zmianie klimatu. Komponent klimatyczny ujęto również w krajowych ramach planowania w uznaniu faktu, że odpowiednie planowanie przestrzenne będzie kluczowym czynnikiem umożliwiającym przeciwdziałanie zmianie klimatu ze względu na duże rozproszenie ludności w Irlandii i małą liczbę dużych aglomeracji miejskich, z których wszystkie borykają się z zatorami komunikacyjnymi oraz problemami w zakresie transportu publicznego. Zasadniczą rolę w obniżeniu emisyjności gospodarki odegra również krajowy plan rozwoju na lata 2018–2027 oraz jego skuteczne wprowadzenie w życie. W rzeczywistości plan określi zakres mobilizacji dodatkowych środków na potrzeby obniżenia emisyjności sektora energetycznego, wprowadzenia źródeł energii odnawialnej oraz poprawy transportu publicznego i efektywności energetycznej.

- (14) Dla Irlandii wyzwaniem pozostaje zapewnienie wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. W 2017 r. bezrobocie spadło do 6,7 %, określone grupy są jednak nadal w dużym stopniu odcięte od rynku pracy i wykluczone społecznie. System opieki społecznej oraz system podatkowy są bardzo skuteczne w ograniczaniu ubóstwa i nierówności; Irlandia wprowadziła środki zachęcające do podejmowania zatrudnienia poprzez stopniowe ograniczanie i wycofywanie świadczeń i dodatków. Utrzymujący się wysoki wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w Irlandii wynika z dużej liczby osób żyjących w gospodarstwach domowych o małej intensywności pracy (ich odsetek jest niemal dwukrotnie wyższy od średniej unijnej i najwyższy w całej Unii — 18,2 % w porównaniu z 10,5 % w 2016 r.). Dotyczy to w szczególności gospodarstw domowych samotnych rodziców. Niemal trzy czwarte osób niepracujących to osoby bierne zawodowo. Zarówno ogólny, jak i dotyczący dzieci wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym spadły nieco w 2016 r., nadal są jednak wyższe od średniej unijnej. W związku z tym Irlandia powinna dokończyć wdrażanie swojego planu działania dotyczącego gospodarstw domowych bez osób pracujących, m.in. przez zwiększenie zintegrowanego wsparcia na rzecz osób najbardziej oddalonych od rynku pracy. Ciągłej uwagi wymaga podaż mieszkań socjalnych z uwagi na ambitne cele oraz wysoki popyt.
- (15) Wyzwaniem pozostaje dostęp do dobrej jakościowo i przystępnej cenowo całodzienniej opieki nad dziećmi. Według Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju koszty opieki nad dziećmi w Irlandii — w stosunku do płac — były w 2015 r. najwyższe w Unii w przypadku samotnych rodziców i na drugim miejscu pod względem wysokości w przypadku par. Wysokie koszty opieki nad dziećmi mogą uniemożliwiać dostęp do płatnego zatrudnienia, w szczególności w przypadku gospodarstw domowych o niskich dochodach, w tym gospodarstw domowych prowadzonych przez samotnych rodziców. Ma to negatywny wpływ na wskaźnik zatrudnienia kobiet, który w 2016 r. wyniósł 65,4 %, a więc był zbliżony do średniej unijnej. Prace parlamentarne nad ustawą o jednolitym systemie przystępnej cenowo opieki nad dziećmi są obecnie finalizowane. Już widać opóźnienia w jej wdrażaniu. Zapewnienie dobrej jakości opieki nad dziećmi jest również wspierane za pomocą inicjatyw mających na celu zagwarantowanie rzetelnych kwalifikacji personelu.
- (16) Odnotowane w 2016 r. w Irlandii różnice między wskaźnikami zatrudnienia nisko, średnio i wysoko wykwalifikowanych pracowników należały do najwyższych w Unii, przy czym w przypadku nisko wykwalifikowanej siły roboczej wskaźnik zatrudnienia jest o 10 p.p. niższy niż wskaźnik sprzed kryzysu gospodarczego. W związku z tym i w powiązaniu ze zmianą w działalności gospodarczej, w wielu branżach coraz bardziej widoczne są: niedopasowanie umiejętności oraz niedobór wykwalifikowanej siły roboczej. Sytuacja ta wskazuje na potrzebę przyspieszenia realizacji polityk i działań w zakresie podnoszenia umiejętności i nabywania nowych kwalifikacji zawodowych. W Irlandii widoczny jest szczególnie niski udział w programach uczenia się przez całe życie wśród zatrudnionych osób o niskich kwalifikacjach, co sprawia, że są one bardzo podatne na zagrożenia wynikające ze zmian w popycie na pracę. Irlandia ma zasadniczo jeden z najniższych w Unii poziomów umiejętności cyfrowych, co stoi w dużej sprzeczności z wysokim odsetkiem absolwentów irlandzkich szkół wyższych z dyplomami w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki. Irlandia ma również jeden z najniższych w Unii wskaźników zatrudnienia, jeśli chodzi o osoby niepełnosprawne.
- (17) Wzrost wydajności w Irlandii napędzany jest głównie przez korporacje wielonarodowe. Stale pogłębiają się różnice między tymi korporacjami a przedsiębiorstwami krajowymi, głównie małymi i średnimi przedsiębiorstwami, pod względem osiągniętych wyników w zakresie wydajności. W długiej perspektywie wysoka mobilność międzynarodowa takich wielonarodowych korporacji oraz obecna niepewna sytuacja mogą zagrozić stabilności i odporności irlandzkiej gospodarki. Niedawne badanie pokazało, że przedsiębiorstwa krajowe uzyskują ograniczone efekty zewnętrzne i czerpią ograniczone korzyści w zakresie poprawy wydajności, innowacyjności i wyników eksportowych z działalności przedsiębiorstw wielonarodowych w Irlandii. Irlandzkie spółki, które zajmują się badaniami i rozwojem, czerpią jednak korzyści z efektów zewnętrznych zapewnianych przez takie przedsiębiorstwa. Zachęty ze strony sektora publicznego do działalności w zakresie badań i rozwoju oraz zwiększenie dostępności wykwalifikowanych pracowników na potrzeby irlandzkich małych i średnich przedsiębiorstw przyczyniłoby się do rozpowszechnienia nowych technologii w takich przedsiębiorstwach. Ponadto, jak

wielokrotnie już wskazywała krajowa rada ds. konkurencyjności, konkurencyjność irlandzkich przedsiębiorstw wymaga ograniczenia wzrostu pewnych nakładów, a w szczególności kosztów obsługi prawnej. Bariery na rynku usług prawniczych nadal stanowią wyzwanie, ograniczając konkurencję oraz podnosząc koszty ponoszone przez usługobiorców. Dotyczy to przede wszystkim małych przedsiębiorstw, ponieważ bariery takie podnoszą koszty rozwiązywania sporów. Na chwilę obecną nie ma jeszcze przepisów wykonawczych do nowej ustawy regulującej usługi prawnicze. Znacznie opóźniły się konsultacje publiczne, które stanowią warunek wstępny dla przepisów wykonawczych.

- (18) Nawet jeśli sektor finansowy Irlandii zmierza ku trwałemu ożywieniu, pozostałości po minionych problemach nadal stwarzają ograniczenia. Irlandia nadal czyniła wprawdzie dalsze postępy w zmniejszaniu wolumenu kredytów zagrożonych, udział takich kredytów w ogólnym wolumenie kredytów brutto jest jednak nadal jednym z najwyższych w Unii (11,2 % we wrześniu 2017 r.). Nawis długu, koncentracja na rynku oraz podwyższony poziom niepewności w niektórych sektorach eksportowych tłumią popyt na kredyty wśród małych i średnich przedsiębiorstw, który jest nadal ograniczony. Konieczne jest zmniejszenie długoterminowych zaległych płatności, z których te zaległe od ponad dwóch lat stanowiły w 2017 r. około 60 % ogółu zaległych kredytów hipotecznych. Ich zmniejszenie pomogłoby również rozwiązać problem nawisu długu, który ogranicza motywację przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich, by wykorzystać kredyt w bardziej produktywny sposób. Chociaż zgodnie z obejmującym czwarty kwartał 2017 r. sprawozdaniem w sprawie zaległości w spłacie kredytów hipotecznych gospodarstw domowych i przejęć w przypadku około 87 % restrukturyzowanych kredytów hipotecznych postanowienia są dotrzymywane, Centralny Bank Irlandii zwrócił uwagę, że rozwiązania restrukturyzacyjne przewidujące tymczasowe ograniczenie płatności są szczególnie obciążone ryzykiem ponownego niewykonania zobowiązania. Prawidłowe funkcjonowanie ostatecznych środków takich jak przejęcia i umorzenia można poprawić i uzupełnić o silne ramy ochrony konsumentów, gwarantujące pozytywny rozwój sytuacji w zakresie sprzedaży kredytów na rynku wtórnymi i trwałe charakter rozwiązań w zakresie restrukturyzacji długu.
- (19) W ramach europejskiego semestru w 2018 r. Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Irlandii, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym na 2018 r. Komisja oceniła również program stabilności na 2018 r., krajowy program reform na 2018 r., a także działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Irlandii w poprzednich latach. Komisja wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki budżetowej i społeczno-gospodarczej w Irlandii, ale także stopień, w jakim są one zgodne z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (20) W świetle powyższej oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2018 r., a jej opinia⁽¹⁾ znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu nr 1 poniżej.
- (21) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i powyższej oceny Rada przeanalizowała krajowy program reform na 2018 r. i program stabilności na 2018 r. Zalecenia Rady przygotowane na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniach nr 1–3 poniżej,

NINIEJSZYM ZALECA Irlandii podjęcie w latach 2018 i 2019 działań mających na celu:

1. Osiągnięcie w 2019 r. średniokresowego celu budżetowego. Wykorzystanie nieoczekiwanych zysków do przyspieszenia redukcji wskaźnika zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych. Ograniczenie zakresu i liczby wydatków podatkowych oraz rozszerzenie bazy podatkowej. Zająć się kwestią przewidywanego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa w drodze zwiększenia efektywności kosztowej sektora opieki zdrowotnej oraz realizacji planowanych reform emerytalnych.
2. Zapewnienie terminowego i skutecznego wprowadzenia w życie krajowego planu rozwoju, m.in. w zakresie czystej energii, transportu, mieszkalnictwa, usług wodnych oraz przystępnej cenowo opieki nad dziećmi dobrej jakości. Priorytetowe potraktowanie kwestii podnoszenia umiejętności dorosłych w wieku produkcyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności cyfrowych.

⁽¹⁾ Na mocy art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97.

3. Promowanie wzrostu wydajności irlandzkich firm, a w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw, przez stymulowanie badań naukowych i innowacji za pomocą ukierunkowanych polityk, bardziej bezpośrednich form finansowania i bardziej strategicznej współpracy z zagranicznymi przedsiębiorstwami wielonarodowymi, ośrodkami badań naukowych oraz uniwersytetami. Promowanie szybszego i trwałego ograniczenia długoterminowych zaległych płatności poprzez wykorzystanie rynków wtórnych, w oparciu o inicjatywy na rzecz gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji oraz – w stosownych przypadkach – przez zachęcanie do odpisywania niemożliwych do odzyskania ekspozycji.

Sporządzono w Brukseli dnia 13 lipca 2018 r.

W imieniu Rady

H. LÖGER

Przewodniczący
